

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Hans mijn Egel - Een verhaal over hechting, trauma en veerkracht

focus te sterk op volwassenen, op hun verantwoordelijkheid om een veilige hechtingsvriendelijke omgeving te creëren. Het tot stand komen van hechting wordt daarmee gezien als uni-directioneel beïnvloed door de volwassen hechtingsfiguren. Wanneer ik echter ouders en kinderen met elkaar bezig zie, ben ik telkens weer verrast door de invloed die kinderen op hun ouders hebben. Zo beschrijft ook De Mol (2008) groei en ontwikkeling als resultaat van een bi-directioneel beïnvloedingsproces tussen ouders en kinderen.

Heb ik handvatten gekregen in het omgaan met geweld, eigen angst, angst in teams, onmacht? De dag liet me zeker stilstaan bij de manier waarop ik zelf omga met geweld en ongehoorzaam zijn, en hoe dat aansluit bij mijn levenservaringen. Bovenal was het een enthousiasmerende dag die stimuleert om zich samen met medestanders te blijven inzetten tegen geweld en onrecht, voor vrede.

De NVRG pakt uit – 30 jaar NVRG

Jubileumcongres van de NVRG
[Amsterdam, 20 september 2013]

Anna van der Meer

Zoals de titel al aangeeft heeft de Nederlandse Vereniging voor Relatie- en Gezinstherapie vanwege haar dertigjarig bestaan uitgekapt met twee dagen vol lezingen en workshops. En feest was het; inspirerende sprekers, klinische inhoud, Tuschinski als sfeervolle entourage en vele fijne collega-feestenden. Ik beperk me in dit verslag tot de eerste dag.

Pim Cuijpers, hoogleraar klinische psychologie aan de Vrije Universiteit Amsterdam, startte de dag met zijn lezing 'Onderzoek naar psychotherapie – Over RCT's, wer-

Jan De Vos werkt als kinder- en jeugdpsychiater en systeemtherapeut in DBC Openlucht-opvoeding te Brasschaat en als freelance supervisor en opleider in Brussel en Vlaanderen. E-mail: jan_devos@telenet.be.

Literatuur

- De Mol, J. & Buyse, A. (2008). The phenomenology of children's influence on parents. *Journal of Family Therapy*, 30, 163-193.
- Jakob, P. (2011). *Re-connecting parents and young people with serious behaviour problems – Child-focused practice and reconciliation work in Non Violent Resistance Therapy*. New Authority Network International, www.newauthority.net.
- Jakob, P. (2013). Geweldloosheid en gezinnen in crisis, cocreatie van positieve gezinsnarratieven tegen de achtergrond van trauma, deprivatie, middelenmisbruik en belastende sociale contexten. *Systeemtheoretisch Bulletin*, 31(1), 5-27.
- Omer, H. (2004). *Nonviolent resistance – A new approach to violent and self-destructive children*. Cambridge: Cambridge University Press.

kingsmechanismen en essentiële componenten'. Cuijpers betoogde, degelijk onderbouwd met onderzoeksresultaten, dat allerlei therapievormen ongeveer hetzelfde effect sorteren en dat we weliswaar goed kunnen onderzoeken of iets werkt in therapie, maar dat we bijna niets weten over hoe een interventie werkt. Zelfs bij depressie, het best onderzochte ziektebeeld, is niet voldoende duidelijk welke componenten in de behandeling effect sorteren en hoe verandermechanismen in een cliënt(systeem) daarbij werken.

Peter Rober en Justine van Lawick namen het stokje van Cuijpers over door met elkaar in dialoog te gaan over hun werk: 'Luisteren kan pijn doen.' Rober nam ons mee naar wat volgens hem de specifieke non-specifieke factoren zijn in therapie die werken. Een van

De NVRG pakt uit – 30 jaar NVRG

die factoren is dat je met meerdere mensen samen in therapie bent en dat het daarbij gaat over wie praat, wie aarzelt en wie zwijgt. Hij illustreerde hoe we zorgvuldig een context kunnen creëren waarin ruimte ontstaat voor een gezin, er beweging komt en iedereen een stem krijgt. Hiervoor gebruikte Rober als metafoor de wijze waarop fotograaf Bresson halverwege de vorige eeuw 'het leven ving' in zijn foto's. Bresson deed dit door enerzijds actief een context te creëren en tegelijkertijd passief af te wachten en ruimte te scheppen vanuit het vertrouwen: 'Into this space life will come.'

Van Lawick ondersteunde haar betoog net als Rober met krachtige beelden en stukjes video. Zij liet zien hoe ze bij vechtscheidingen uitgaat van het 'kwetsbare kind' dat probeert te overleven, zowel in de kinderen als in de ouders. Dit helpt om uit het kader van machtsstrijd te bewegen naar een kader waarin de intenties van beide ouders positief verbonden kunnen worden aan de belangen van hun kinderen. Want hoewel ouders vaak zeggen het belang van de kinderen voorop te hebben, is dat immers in praktijk vaak niet zo. Door de ouders video-opnamen te tonen waarin de kinderen hun ruzies naspelen, en hen daarna tevens te laten voordoen hoe zij denken dat hun ouders beter met elkaar om zouden kunnen gaan, worden de ouders geconfronteerd met het verschil tussen hun gedrag en hun intenties.

De lezingen van Rober en Van Lawick waren beiden krachtig en inspirerend. Jammer was dat het bevragen van elkaar te veel bleef bij een functionele vorm tussen twee losse lezingen waardoor weinig dialoog ontstond.

Jan Meerdinkveldboom (jeugdpsychiater en systeemtherapeut bij Pro Persona) wist met zijn wervelende en inhoudelijk sterke column over de kansen en risico's van de nieuwe DSM de zaal te boeien. Hij pleitte enerzijds voor blijvende beschikbaarheid van hulp voor ernstige psychiatrische stoornissen

en anderzijds voor normalisering van de levensmoeilijkheden – zoals rouw en ouder worden – die nu als stoornissen zijn opgenomen in de DSM-5. Daarbij schetste hij een duidelijke rol voor systeemtherapeuten bij zowel gezinnen die gebukt gaan onder ernstige psychische stoornissen als bij gezinnen die te kampen krijgen met voor hen ontwrichtende levensmoeilijkheden. Deze column is ook gepubliceerd in het vorige nummer van dit tijdschrift (Meerdinkveldboom, 2013).

In zijn workshop 'Working with childhood behavioural problems including autism and ADHD' pleitte Sami Timimi, kinder- en jeugdpsychiater en verbonden aan de universiteit van Lincoln (UK), voor het verlaten van een 'zwart-wit-denkkader' als het om diagnoses gaat. Hij illustreerde dit met het volgende treffende voorbeeld. In Groot-Brittannië wordt adhd gezien als een gedragsprobleem (rondom woede), vooral voorkomend in de arbeidersklasse. In de VS daarentegen definieert men adhd als een leerprobleem (rondom prestaties), vooral voorkomend onder de blanke middenklasse. Verder betoogde hij dat medicatie weliswaar tijdelijk kan zorgen voor meer ruimte en kracht om tot gedragsverandering te komen, maar zeker niet de enige behandeling op lange termijn kan zijn. Timimi bleek, net als bij zijn plenaire lezing later op de dag, een natuurlijke verteller, goed in staat een dynamische relatie met de zaal aan te gaan, terwijl hij op heldere wijze zijn kennis en ervaring voor de toehoorders bundelde.

In zijn plenaire lezing zette Timimi verder uiteen dat de populariteit van diagnoses niet zozeer gebaseerd is op bewijs voor hun bestaan, maar op een goede marketing. Met humor, actuele vergelijkingen en veel visuele ondersteuning legde hij de zaal voor dat, ondanks falend onderzoek naar de verklarende aard van diagnoses, subsidies voor dergelijk nieuw onderzoek nog steeds gegenereerd worden.

De NVRG pakt uit – 30 jaar NVRG

Bruno Hillewaere en Robert van Hennik raakten de deelnemers met hun workshop 'Gehechtheid en emoties in recente systeem-perspectieven' door op een lichtvoetige, warme wijze de zaal in het klein voor te doen wat de kern is bij gehechtheid: positieve emoties en plezier in afstemming op elkaars behoeften. Tijdens deze workshop deelden deelnemers in kleine oefeningen betekenissen rondom hechting met elkaar. In filmfragmenten zagen we kersverse ouders die samen hun vierling simultaan deden lachen en een moeder en jongvolwassen dochter die vochten om zich welkom en gehoord te voelen in hetzelfde huis. Het fragment waarin een tienerdochter, in strijd met zichzelf en alles om haar heen, de steun van haar broer voelt als de therapeut haar uitnodigt zijn hand te pakken, en dan haar woordenstroom kan stoppen om plaats te maken voor haar gevoel, was indrukwekkend. Steeds weer was te zien en te voelen hoe je als therapeut mensen kunt verbinden door letterlijk en figuurlijk nabijheid te bieden en ruimte te creëren voor ieders behoeften en emoties.

Ook de afsluitende lezing 'Internal worlds – external systems: Mentalization-based work with families' van Eia Asen was interessant en onderhoudend. Pijlers van het mentaliseren kwamen voorbij en ook hoe je ruimte kunt maken in relaties door de focus op behoeften en de mentale toestand in plaats van op

gedrag. Asen adviseerde iedereen zichzelf vragen te stellen als ware hij inspecteur Columbo. Hoe mentaliseren helpt was mooi te zien in een door Asen getoond filmpje, waarin een kind in witte jas gewichtig zijn rol als arts vervulde door met de stethoscoop op zijn moeders hoofd te luisteren naar wat zij te zeggen had: 'Sst...! Ja, ik hoor het, ze denkt...!' Elders in dit nummer vindt u een verslag van Asens masterclass de volgende dag.

De lezingen, vaak speels met elkaar verbonden door dagvoorzitter Van der Elst, sloten goed op elkaar aan en gaven, hoewel niet allemaal inhoudelijk even vernieuwend, een goed overzicht over de ontwikkelingen binnen de systeemtherapie.

Een goed feest heeft echt een uitsmijter nodig, moet de NVRG hebben gedacht. Bezoek de site van de NVRG op www.nvrg.nl/pagina/bijen-nascholing-sub/congres-2013-presentaties-film-en-handouts en hoor welk interessant 'toetje' nog onderdeel uitmaakt van dit mooie jubileumcongres!

Anna van der Meer is systeemtherapeut en orthopedagoog, werkzaam in eigen praktijk Kind & Meer. E-mail: anna@kindenmeer.nl.

Literatuur

Meerdinkveldboom, J. (2013). Geef me de vijf. *Systeemtherapie*, 25(4), 225-229.

Masterclass door Eia Asen in het kader van het jubileumcongres van de NVRG

[Amsterdam, 21 september 2013]

Annah Planjer

Op de tweede congresdag van haar jubileumcongres pakte de Nederlandse Vereniging voor Relatie- en Gezinstherapie uit met

masterclasses door Esther Perel, Eia Asen, Sami Timimi en Karl Heinz Brisch. Ik volgde, samen met zo'n honderd andere deelnemers, die van Eia Asen, 'Multi-family therapy for multi-problem families' (MFT). In het mentaliseren-bevorderende werk met gezinnen maak ik graag gebruik van het boek van Asen en Scholz (2010), dat doordeesemd is van het idee dat werken met multi-pro-